

ОПЦИОНИ ПРОТОКОЛ УЗ МЕЂУНАРОДНИ ПАКТ О ЕКОНОМСКИМ, СОЦИЈАЛНИМ И КУЛТУРНИМ ПРАВИМА

Преамбула

Државе уговорнице овог Протокола,

Сматрајући да је, у складу са принципима прокламованим у Повељи Уједињених нација, признавање урођеног достојанства и једнаких и неотуђивих права свих чланова људске породице темељ слободe, правде и мира у свету,

констатујући да Универзална декларација о људским правима проглашава да се сва људска бића рађају слободна и једнака у достојанству и правима, и да свако има право на сва права и слободe садржане у њима, без разлика било које врсте, као што су раса, боја коже, пол, језик, вероисповијест, политичко или друго мишљење, национално или социјално порекло, имовинско стање, рођење или други статус,

подсећајући да Универзална декларација о људским правима и Међународни пактови о људским правима признају да се идеал слободног људског бића које ужива слободу од страха и беде, може постићи само ако се створе услови у којима свако може да ужива грађанска, културна, економска, политичка и социјална права,

потврђујући универзалност, недељивост, међузависност и повезаност свих људских права и основних слобода,

подсећајући да се свака држава чланица Међународног пакта о економским, социјалним и културним правима (у даљем тексту: Пакт) обавезује да предузме кораке, индивидуално и путем међународне помоћи и сарадње, посебно економске и техничке, до максимума својих расположивих ресурса, са циљем постепеног постизања потпуне реализације права признатих у Пакту свим одговарајућим средствима, укључујући нарочито и усвајање законодавних мера,

имајући у виду да би, у циљу даљег постизања циљева Пакта и имплементације његових одредби, било прикладно омогућити Комитету за економска, социјална и културна права (у даљем тексту: Комитет), да врши функције предвиђене овим протоколом,

Споразумеле су се о следећем:

Надлежност Комитета да прима и разматра представке

Члан 1

1. Држава потписница Пакта која постане чланица овог Протокола признаје надлежност Комитета да прима и разматра представке као што је прописано одредбама овог Протокола.

2. Ниједна представка неће бити примљена од стране Комитета ако је у питању држава потписница Пакта која није чланица овог Протокола.

Представке

Члан 2

Представке се могу поднети од стране или у име појединаца или групе појединаца под јурисдикцијом државе уговорнице, који тврде да су жртве кршења било ког од економских, социјалних и културних права, установљених Пактом од стране те државе уговорнице. Када се представка подноси у име појединаца или групе појединаца, то ће бити са њиховим пристанком осим уколико аутор може да оправда деловање у њихово име без такве сагласност.

Прихватљивост

Члан 3

1. Комитет неће разматрати представку уколико не констатује да су сви расположиви домаћи правни лекови исцрпљени. Ово неће бити правило, где је примена тих лекова неразумно дуга.

2. Комитет ће прогласити представку неприхватљивом када:

(a) се не поднесе у року од једне године након исцрпљивања домаћих правних лекова, осим у случајевима у којима подносилац може доказати да није био у могућности да достави представку у оквиру тог рока;

(b) чињенице које су предмет представке су се догодиле пре ступања на снагу овог Протокола за државе потписнице, осим ако су те чињенице настављене после тог датума;

(c) исти случај је већ испитан од стране Комитета или је био или се разматра у другом поступку међународне истраге или решавања;

(d) је неспојива са одредбама Пакта;

(e) је очигледно неоснована, недовољно поткрепљена или искључиво заснована на извештајима из медија;

(f) је злоупотреба права на подношење представке; или

(g) је анонимана или није у писаној форми.

Представка не показује јасну штету

Члан 4

Комитет може, ако је потребно, да одбије да размотри представку где се не открива да је подносилац претрпео јасну штету, осим ако Комитет сматра да представка представља озбиљно питање од општег значаја.

Привремене мере

Члан 5

1. У било ком тренутку након пријема представке и пре њеног решавања у меритуму, Комитет може доставити држави уговорници на хитно разматрање захтев за предузимање привремених мера које су неопходне у изузетним околностима ради избегавања непоправљиве штете за жртву или жртве наводних кршења права.

2. Када Комитет остварује своје дискреционо право из става 1 овог члана, то не имплицира одлучивање о допустивости или о меритуму представке.

Члан 6

1. Осим када Комитет сматра представку неприхватљивом без њеног упућивања држави уговорници, Комитет ће сваку представку која му је поднета на основу Протокола на поверљив начин проследити држави уговорници.

2. Држава уговорница ће у року од шест месеци доставити Комитету писмено објашњење или изјаву у којој ће разјаснити проблем, и ако постоји, и меру за отклањање стања коју држава може обезбедити.

Пријатељско поравнање

Члан 7

1. Комитет ће ставити на располагање своје услуге заинтересованим странама у циљу постизања пријатељског поравнања о спорном питању на основу поштовања обавеза утврђених Пактом.

2. Споразум о пријатељском поравнању затвара разматрање поднеска на основу овог Протокола.

Испитивање поднеска

Члан 8

1. Комитет ће испитати представке примљене на основу члана 2 овог Протокола узимајући у обзир сву достављену документацију, под условом да је та документација прослеђена заинтересованим странама .

2. Комитет ће држати нејавне седнице када буде разматрао представке поднете на основу овог Протокола.

3. Када разматра представку на основу овог Протокола, Комитет може, по потреби, да консултује релевантну документацију која потиче од других органа Уједињених нација,

специјализованих агенција, фондова, програма и механизма, и других међународних организација, укључујући и оне из регионалних система за људска права, као и све примедбе или коментаре добијене од стране државе уговорнице.

4. Приликом испитивања поднесака у оквиру овог Протокола, Комитет разматра оправданост предузетих мера од стране државе уговорнице у складу са делом II Пакта. При томе, Комитет треба да има у виду да држава уговорница може усвојити низ могућих мера за спровођење права установљених Пактом.

Поступак након усвајања одлуке Комитета

Члан 9

1. Након разматрања представке, Комитет ће своје мишљење о представци, укључујући и препоруке, уколико их има, проследити заинтересованим странама.

2. Држава уговорница ће пажљиво размотрити мишљење Комитета, заједно са његовим препорукама, ако их има, и у року од шест месеци доставиће Комитету писмени одговор, укључујући и информације о свакој акцији коју је предузела у светлу мишљења и препорука Комитета.

3. Комитет може позвати државу уговорницу да достави додатне информације о мерама које је држава уговорница предузела као одговор на његово мишљење или препоруке, ако их је било, укључујући и извештаје државе уговорнице које ће она поднети на основу чл. 16 и 17 Пакта, ако Комитет то сматра прикладним.

Међудржавне представке

Члан 10

1. Држава уговорница овог Протокола може у сваком тренутку изјавити на основу овог члана да признаје надлежност Комитета да прима и разматра представке у којима држава уговорница тврди да нека друга држава уговорница не испуњава своје обавезе према Пакту. Представке на основу овог члана могу се примати и разматрати само ако потичу од државе уговорнице која је дала изјаву којом у односу на себе признала надлежност Комитета. Ниједна представка неће бити примљена од Комитета ако се односи на државу уговорницу која није дала такву изјаву. Са представкама примљеним према овом члану биће поступано према следећој процедури:

(а) Ако држава уговорница овог Протокола сматра да нека друга држава уговорница не испуњава своје обавезе према Пакту, она може, писменом представком, предочити тај проблем тој државиуговорници. Држава уговорница може, такође, обавестити Комитет о томе. У року од три месеца након пријема представке, држава која је примила представку даће држави која је послала писмено објашњење, или неку другу изјаву у писаној форми у којој разјашњава спорно питање, које би требало да обухвати, у мери у којој је то могуће и релевантно, напомене о покренутим домаћим процедурама и средствима, онима које теку или су доступне за то спорно питање;

(b) Ако ствар није решена на задовољавајући начин за обе државе уговорнице, у року од шест месеци након пријема иницијалне представке од стране државе којој је представка послата, обе државе имају право да случај изнесу пред Комитет, обавештењем које се даје Комитету и другој држави;

(c) Комитет ће се бавити питањем само кад утврди да су исцрпљени сви расположиви домаћи правни лекови. Ово правило се неће примењивати уколико коришћење правних лекова неоправдано траје предуго;

(d) Сходно одредбама тачке (ц) овог става, Комитет ставља на располагање своје услуге државама уговорницама у циљу пријатељског решења проблема на основу поштовања обавеза утврђених у Пакту;

(e) Комитет ће држати нејавне седнице када буде разматрао представке на основу овог члана;

(f) За свако питање које му је упућено у складу са тачком (b) овог става, Комитет може позвати заинтересоване државе уговорнице поменуте у тачки (b) да му доставе све релевантне информације;

(g) Заинтересоване државе уговорнице из тачке (b) овог става имају право да буду заступане када се спорно питање буде разматрало пред Комитетом и да изнесу аргументе усмено и / или писмено;

(h) Комитет ће после датума пријема обавештења из тачке (b) овог става, уз сву дужну сврсисходност, доставити извештај, као што следи:

(i) уколико је постигнуто решење у складу са тачком (d) овог става, Комитет ће свој извештај ограничити на кратку изјаву о чињеницама и постигнутом решењу;

(ii) уколико решење на основу тачке (d) није постигнуто, Комитет ће у свом извештају, навести релевантне чињенице у вези са спорним питањем између заинтересованих држава-уговорница. Писана изјашњења и записи усмених изјашњења држава-уговорница прилажу се уз извештај. Комитет, такође, може само заинтересованим државама-уговорницама упутити било које мишљење које сматра релевантним за њихово спорно питање.

За свако питање, извештај се доставља заинтересованим државама-уговорницама.

2. Изјава држава-уговорница из става 1 овог члана биће депонована код Генералног секретара Уједињених нација, који доставља копије осталим државама-уговорницама. Изјава може бити повучена у било ком тренутку путем саопштења Генералном секретару. Такво повлачење неће прејудуцирати разматрање било ког питања које је већ упућено на основу овог члана; будуће представке од стране било које државе поднете након обавештења о повлачењу изјаве упућеног Генералном секретару уговорнице неће бити примљене на основу овог члана, осим уколико држава-уговорница не учини нову изјаву.

Поступак истраге

Члан 11

1. Држава потписница овог Протокола може у сваком тренутку изјавити да признаје надлежност Комитета предвиђену овим чланом.

2. Уколико Комитет прими поуздане информације које указују на груба или систематска кршења од стране државе-уговорнице било ког економског, социјалног и културног права установљених Пактом, Комитет ће позвати ту државу-уговорницу да сарађује у испитивању информација и да у том циљу поднесе примедбе у вези са информацијом.

3. Узимајући у обзир све примедбе поднете од стране државе-уговорнице, као и било коју другу поуздану информацију која му је доступна, Комитет може одредити једног или више својих чланова да спроведу истрагу и да хитно поднесу извештај Комитету. Где је то оправдано и уз сагласност државе-уговорнице, истрага може укључити и посету њеној територији.

4. Таква истрага мора се обављати поверљиво, а сарадња држава-уговорнице ће се тражити у свим фазама поступка.

5. Након разматрања налаза такве истраге, Комитет ће проследити те налазе заинтересованој држави-уговорници, заједно са коментарима и препорукама.

6. Држава-уговорница у питању, у року од шест месеци од пријема налаза, коментара и препорука прослеђених од стране Комитета, подноси своје примедбе Комитету.

7. Након што се процедура у вези са истрагом на основу става 2 овог члана заврши, Комитет може, након консултација са државом-уговорницом, одлучити да укључи резиме исхода поступка у свој годишњи извештај предвиђен у члану 15 овог Протокола.

8. Свака држава-уговорница која је дала изјаву у складу са ставом 1 овог члана, може у сваком тренутку повући такву изјаву обавештењем Генералном секретару.

Процедура након окончања поступка истраге

Члан 12

1. Комитет може да позове државу-уговорницу у питању да укључи у свој извештај из чл. 16 и 17 Пакта детаље о свим мерама предузетим као одговор на истрагу спроведену по основу члана 11 овог Протокола.

2. Комитет може, ако буде потребно, по истеку периода од шест месеци поменутог у члану 11, став 6 позвати државу-уговорницу да га обавести о мерама предузетим као одговор на такву истрагу.

Заштитне мере

Члан 13

Држава потписница ће предузети све одговарајуће мере како би се обезбедило да појединци под њеном јурисдикцијом не буду подвргнути никаквом облику злостављања или застрашивања услед комуникације са Комитетом на основу овог Протокола.

Међународна помоћ и сарадња

Члан 14

1. Комитет ће проследити, уколико сматра потребним, и уз сагласност државе уговорнице у питању, специјализованим агенцијама, фондовима и програмима Уједињених нација и другим надлежним органима, његово мишљење или препоруке које се тичу представки и истрага које указују на потребу за стручним саветима или помоћи, заједно са запажањима и сугестијама државе уговорнице на та мишљења и препоруке, уколико их има.

2. Комитет, такође, уз сагласност државе уговорнице у питању, може скренути пажњу таквим телима на свако питање произашло из представки разматраних у оквиру овог Протокола које сваком од њих у оквиру своје надлежности може помоћи у одлучивању о целисходности међународних мера које могу да допринесу помоћи државама уговорницама у постизању напретка у примени права признатих Пактом.

3. Основаће се фонд у складу са релевантним процедурама Генералне скупштине, који ће се водити у складу са финансијским прописима и правилима Уједињених нација, у циљу пружања стручне и техничке помоћи државама уговорницама, уз сагласност заинтересованих држава уговорница, за побољшану примену права садржаних у Пакту, доприносећи изградњи националних капацитета у области економских, социјалних и културних права у контексту овог Протокола.

4. Одредбе овог члана не утичу на обавезе сваке државе потписнице да испуни своје обавезе према Пакту.

Годишњи извештај

Члан 15

Комитет ће укључити у свој годишњи извјештај кратак преглед његових активности у оквиру овог Протокола.

Ширење информације

Члан 16

Свака држава потписница се обавезује да учини да Пакт и Протокол буду широко познати и шири информације о њима и да олакша приступ информацијама о мишљењима и препорукама Комитета, а посебно о питањима које се тичу те државе уговорнице, као и да то уради у приступачним форматима за особе са инвалидитетом.

Потпис, ратификација и приступање

Члан 17

1. Овај Протокол је отворен за потписивање свакој држави која је потписала, ратификовала или приступила Пакту.

2. Овај Протокол може бити ратификован од стране сваке државе која је ратификовала или приступила Пакту. Инструменти ратификације биће депоновани код Генералног секретара Уједињених нација.

3. Овај Протокол ће бити отворен за приступање свакој држави која је ратификовала или приступила Пакту.

4. Приступање ће се извршити депоновањем инструмента о приступању код Генералног секретара Уједињених нација.

Ступање на снагу

Члан 18

1. Овај Протокол ступа на снагу три месеца након датума депоновања код Генералног секретара Уједињених нација десетог инструмента о ратификацији или приступању.

2. За сваку државу која ратификује или приступи овом Протоколу, после депоновања десетог инструмента о ратификацији или приступању Протокол ће ступити на снагу три месеца након датума депоновања њеног инструмента ратификације или приступања.

Амандмани

Члан 19

1. Свака држава уговорница може предложити амандман на овај Протокол и доставити га Генералном секретару Уједињених нација. Генерални секретар ће проследити све предложене амандмане државама уговорницама, са захтевом да га обавесте да ли су за одржавање састанака држава уговорница ради разматрања и одлучивања о предлозима. У случају да у року од четири месеца од датума таквог обавештења, најмање једна трећина држава потписница тражи такав састанак, Генерални секретар ће сазвати састанак под покровитељством Уједињених нација. Сваки амандман усвојен већином од две трећине присутних држава уговорница које су гласале биће од стране Генералног секретара поднет Генералној скупштини на усвајање и потом свим државама уговорницама на прихватање.

2. Амандман усвојен и одобрен у складу са ставом 1 овог члана ступа на снагу тридесетог дана након што број депонованих инструмената о прихватању достигне две трећине од броја држава уговорница на дан усвајања амандмана. Након тога, амандман ступа на снагу за сваку државу чланицу тридесетог дана после депоновања њеног инструмента о прихватању. Амандман ће бити обавезујући само за оне државе потписнице које су га прихватиле.

Отказивање

Члан 20

1. Свака држава потписница може да откаже овај Протокол у било ком тренутку писменим обавештењем упућеним Генералном секретару Уједињених нација. Отказ ступа на снагу шест месеци од датума пријема обавештења од стране Генералног секретара.

2. Отказ ће бити без утицаја на даљу примену одредби овог Протокола на било коју представку поднету у складу са чл. 2 и 10 или на било који поступак покренут на основу члана 11 пре ступања на снагу отказа.

Обавештење од стране Генералног секретара

Члан 21

Генерални секретар ће обавестити све државе из члана 26, став 1 Пакта о следећим детаљима:

- (a) потписима, ратификацијама и приступањима овом Протоколу;
- (b) датум ступања на снагу овог Протокола и било ком амандману на основу члана 19;
- (c) сваком отказу на основу члана 20.

Званични језици

Члан 22

1. Овај Протокол, чији су арапски, кинески, енглески, француски, руски и шпански текстови подједнако веродостојни, биће депонован у архиви Уједињених нација.

2. Генерални секретар Уједињених нација доставиће оверене копије овог Протокола свим државама из члана 26 Пакта.